

Nr 33.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en personlig professur vid statens skogsforskningsinstitut för docenten Ludvig Harald Mattsson Mårn.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 11 mars 1949 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 113, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

1) medgiva, att för docenten Ludvig Harald Mattsson Mårn må från och med den 1 juli 1949 inrättas en personlig befattning såsom professor i skogslig arbetslära vid statens skogsforskningsinstitut;

2) besluta, att Mattsson Mårn skall såsom innehavare av nämnda befattning i avlöningshänseende vara likställd med avdelningsföreståndare vid institutet;

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen, som föranledes av professurens inrättande;

allt under förutsättning att Föreningen skogsarbeten bestrider de med professuren förenade kostnaderna i enlighet med vad i det föregående angivits.

I propositionen nr 177 till 1948 års riksdag angående utbyggnad av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna m. m. föreslogs bland annat, att professuren i skogsteknologi vid skogshögskolan skulle omändras till en professur i virkeslära. Samtidigt skulle inrättas en särskild avdelning i arbetslära vid statens skogsforskningsinstitut. Föreståndaren för denna avdelning skulle — med biträde av sina medhjälpare vid avdelningen — även svara för undervisningen i arbetslära vid skogshögskolan. Det förutsattes, att i gengäld professorn i virkeslära vid högskolan skulle, i den mån så påfordrades, stå till förfogande för forskningsuppdrag vid skogsforskningsinstitutet. Mot vad sålunda föreslagits framställde riksdagen icke någon erinran (r. skr. nr 266).

I skrivelse den 12 november 1948 till styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har Föreningen skogsarbeten erbjudit sig att lämna ekonomiskt bidrag till inrättande av en personlig professur i skogslig arbetslära vid skogshögskolan för chefen för föreningens arbetsstudieavdelning docenten, jägmästaren Ludvig Harald Mattson Mårn. För att denne odelat skulle kunna ägna sig åt den ifrågasatta professuren har föreningen i skrivelsen förbundit sig att, därest professuren komme till stånd, bestrida

dels professorns lön, dels ett årligt anslag till professuren å 10 000 kronor för täckande av utgifter för forskning, dels ett engångsanslag till utrustning å 5 000 kronor. Tillika har föreningen meddelat, att Mattsson Mårns tjänste- och familjepensionsförhållanden vore ordnade genom föreningen och att pensionsåldern vore 65 år.

Mattsson Mårn är född år 1892 och har bland annat år 1926 placerats i andra förslagsrummet vid tillsättandet av befattningen som professor och föreståndare för statens skogsforskningsanstalts skogliga avdelning samt år 1939 placerats i första förslagsrummet till professuren i skogsekonomi vid skogshögskolan. Sedan år 1943 är han chef för Föreningen skogsarbetens och domänstyrelsens arbetsstudieavdelning.

Mattsson Mårn har förklarat sig beredd att mottaga den ifrågasatta professuren.

Med överlämnande av Föreningen skogsarbetens förutnämnda skrivelse ävensom viss i anledning därav verkställd utredning har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* i en den 29 december 1948 dagtecknad framställning anhållit, att ifrågavarande erbjudande måtte få mottagas. Över framställningen ha remissutlåtanden avgivits av statskontoret, domänstyrelsen, skogsstyrelsen, Sveriges skogsägareförbund och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund.

Efter redogörelse för de i ärendet avgivna utlåtandena, i vilka framställningen tillstyrkts eller lämnats utan erinran, har *departementschefen* anfört följande.

»Såsom framgår av det förut anförda beslöt 1948 års riksdag i samband med upprustningen av skogshögskolan, att en särskild avdelning för arbetslära skulle inrättas vid skogsforskningsinstitutet (prop. nr 177; r. skr. nr 266). Därvid förutsattes att föreståndaren för denna avdelning med biträde av personalen i övrigt på avdelningen förutom det egentliga forskningsarbetet på området vid institutet även skulle svara för undervisningen i arbetslära vid skogshögskolan. Även om det tillika förutsattes, att i gengäld professorn i virkeslära vid högskolan, i den mån så påfordrades, skulle stå till förfogande för forskningsuppdrag vid institutet, torde det dock stå klart, att de arbetsuppgifter, som ankomma på ifrågavarande avdelnings personal, komma att bli krävande. Under sådana förhållanden är det enligt min mening önskvärt att den möjlighet, som genom Föreningen skogsarbetens erbjudande yppat sig att utan kostnad för det allmänna utöka den vetenskapligt skolade arbetskraften på detta område, skall utnyttjas. Den form, i vilken denna förstärkning enligt det gjorda erbjudandet skulle ske, synes dock ej fullt tillfredsställande ur det allmännas synpunkt. En principiell fördel med den anordning, som beslöts vid 1948 års riksdag, är enligt min mening att densamma tryggar en samordning mellan den praktiska forskningen och undervisningen på hithörande område. Skulle vid högskolan inrättas en särskild professur i ämnet skoglig arbetslära och föreståndaren för avdelningen för arbetslära vid skogsforskningsinstitutet i samband därmed helt eller i huvudsak avkopplas från undervisningen vid skogshögskolan, torde det före-

ligga risk för att denna samordning — till skada för båda intressena — skulle upplösas eller att i allt fall verkningarna av densamma skulle väsentligt försvagas. Härtill kan även fogas den anmärkningen att skogshögskolans lokalutrymmen äro ytterst begränsade och knappast tillräckliga ens för den nuvarande lärarpersonalen.

Dessa olägenheter kunna enligt min mening undanröjas, om den ifrågasatta professuren i stället förlägges till skogsforskningsinstitutet men samtidigt förbindes med viss undervisningsskyldighet vid högskolan. Därigenom skulle för undervisningen komma att stå till förfogande två högt kvalificerade lärare, vilket måste anses som en betydande vinst ur undervisningssynpunkt. Eftersom arbetet måste väntas bli särskilt betungande under de första åren efter genomförandet av den vid 1948 års riksdag beslutade organisationen, skulle vidare föreståndaren för avdelningen i arbetslära vid skogsforskningsinstitutet därigenom få bättre tid att organisera arbetet å avdelningen.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har på anmodan av mig i skrivelse den 8 mars 1949 angivit, hur enligt dess uppfattning arbetsuppgifterna i dylikt fall borde fördelas mellan föreståndaren för avdelningen för arbetslära och innehavaren av den personliga professuren. Enligt detta förslag skulle undervisningen vid skogshögskolan i ämnet skoglig arbetslära handhas av innehavaren av den personliga professuren, såvitt gäller avverkningsteknik och transportteknik. Undervisningen i övriga delar av ämnet skulle i huvudsak ombesörjas av avdelningsföreståndaren med biträde av försöksledaren vid avdelningen. Härjämte skulle det åligga avdelningsföreståndaren att föreläsa över nyvunna forskningsresultat. Vad forskningsuppgifterna anginge borde avdelningsföreståndaren främst bedriva forskning av långfristig och mera arbetskrävande karaktär, medan innehavaren av den personliga professuren främst borde upptaga forskningsuppgifter, som hade en mera omedelbar anslutning till undervisningen i avverkningsteknik och transportteknik.

Denna fördelning av arbetsuppgifterna mellan de båda befattningshavarna är enligt min mening godtagbar ur de synpunkter jag nyss anfört. Föreningen skogsarbeten har även under hand förklarat, att den är villig låta sitt erbjudande gälla en till skogsforskningsinstitutet förlagd professur med i huvudsak de arbetsuppgifter, som sålunda angivits.

I likhet med statskontoret utgår jag från att samtliga med professuren förenade kostnader skola bestridas av föreningen. De utfästelser, som denna i detta avseende gjort, synas tillfredsställande. I avlöningshänseende torde Mattsson Mårn böra likställas med avdelningsföreståndare vid skogsforskningsinstitutet. Föreningens åtaganden torde böra fullgöras på sätt statskontoret föreslagit. Med en sådan anordning synes någon ändring av de i statsverkspropositionen gjorda anslagsberäkningarna rörande skogsforskningsinstitutet icke erforderlig.

Riksdagens medgivande torde böra inhämtas till att inrätta den nu föreslagna professuren ävensom till att vidtaga den ändring i personalförteck-

ningen för skogsforskningsinstitutet, som på grund därav bör ske. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare bestämmelser, som kunna föranledas av professurens inrättande. Därvid torde bland annat, såsom statskontoret anfört, böra föreskrivas, att Mattsson Mårn skall undantagas från tillämpningen av de statliga pensionsreglementena.»

Utskottet. Mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet icke funnit anledning till erinran och hemställer alltså,

att riksdagen må

1) medgiva, att för docenten Ludvig Harald Mattsson Mårn må från och med den 1 juli 1949 inrättas en personlig befattning såsom professor i skoglig arbetslära vid statens skogsforskningsinstitut;

2) besluta, att Mattsson Mårn skall såsom innehavare av nämnda befattning i avlöningshänseende vara likställd med avdelningsföreståndare vid institutet;

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen, som föranledes av professurens inrättande;

allt under förutsättning att Föreningen skogsarbeten bestrider de med professuren förenade kostnaderna i enlighet med vad i det föregående angivits.

Stockholm den 28 april 1949.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 31.
